Gemeente Voorschoten

Informatiebrief

Zaaknummer:	Z - 23/076878	
Documentnummer:	354380	
Datum:	20 juni 2023	verzonden : 20 juni 2023
Onderwerp:	Meicirculaire gemeentefonds 2023	
Portefeuillehouder:	Wethouder Van der Elst	
Bijlage(n):	*nee*	

Geachte Raad,

Inleiding / samenvatting

Op 31 mei jongstleden is de meicirculaire 2023 van het Gemeentefonds gepubliceerd. Op 8 juni 2023 heeft het ministerie een gecorrigeerde versie gepubliceerd.

Door het moment van verschijnen van de definitieve versie konden de uitkomsten niet in de kadernota 2024 worden verwerkt. De voorliggende informatiebrief voorziet in de informatiebehoefte voor het opstellen van de begroting 2024.

De belangrijkste punten in deze circulaire zijn het bijstellen van het meerjarig accres inclusief een extra bijstelling over 2022, de afrekening van het BTW-compensatiefonds, het ontvangen van extra gelden jeugd voor 2024 en 2025 en de nieuwe financieringssystematiek voor medeoverheden. Er is in deze circulaire geen nieuwe informatie ontvangen over de herijking van het gemeentefonds. Wel is de afrekening gekomen van de decentralisatie-uitkering inkomstenderving 2020 en 2021. Hiervoor had Voorschoten in de decembercirculaire nog niets ontvangen, toen werd vermeld dat dit in een latere circulaire zou komen. In de meicirculaire is hierop terugkomen, de compensatie voor Voorschoten is vastgesteld op € 0.

De circulaire laat voor alle jaren een nadeel zien. Voor 2023 is sprake van een nadeel van € 509.000, voor 2024 van € 609.000, voor 2025 van € 733.000, voor 2026 van € 866.000 en voor 2027 van € 754.000. Het resultaat van 2023 zal verwerkt worden in de najaarsnota 2023, het resultaat over de jaren 2024 t/m 2027 zal worden verwerkt in de begroting 2024.

Het bruto effect van de meicirculaire 2023.

In onderstaande tabel wordt het bruto effect van de meicirculaire weergegeven. Hiermee wordt het effect op de inkomsten van het gemeentefonds bedoeld. De tabel is hieronder verder toegelicht.

	bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2023	2024	2025	2026	2027
	Stand na decembercirculaire 2022	**39.818**	**40.784**	**41.247**	**38.678**	**37.101**
	MUTATIES MEICIRCULAIRE:					
	Uitkeringsfactor, waarvan	**278**	**2.067**	**2.111**	**1.876**	**2.950**
1	Accresontwikkeling meicirculaire 2023	281	689	1.166	1.220	1.332
2	Nominale ontwikkeling meicirculaire 2023	0	1.378	945	657	539
3	Afrekening BCF	-3	0	0	0	0
4	Financieringssystematiek	0	0	0	0	1.079
	Ontwikkeling uitkeringsbasis, waarvan	**-664**	**-670**	**-819**	**-621**	**-351**
5	Hoeveelheidsverschillen	-510	-764	-914	-715	-446
6	Ontwikkeling uitkeringsbasis	-154	94	95	94	95
	Taakmutaties, in totaal	**82**	**1262**	**994**	**-13**	**-14**
7	GDI voorzieningen	-11	0	0	0	0
8	Flankerend beleid energiearmoede	37	0	0	0	0
9	Dienstverlening aanpak armoede en schulden	30	0	0	0	0
10	Loon- en prijsbijstelling 2023	49	119	91	0	0
11	Compensatieregeling voogdij 18+	-26	0	0	0	0
12	Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)	0	0	104	102	102
13	Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO	0	0	96	94	95
14	Herinvoering eigen bijdrage WMO	0	0	0	-220	-220
15	Jeugdzorg	0	1.132	691	0	0
16	Overige taakmutaties	3	11	11	10	10
	IU/DU/SU, waarvan	**74**	**7**	**7**	**7**	**7**
17	Leerlingenvervoer Oekraïne	31	0	0	0	0
18	Taal voor ontheemden uit Oekraïne	16	0	0	0	0
19	Maatschappelijke begeleiding	14	0	0	0	0
20	Overige IU/DU/SU	13	7	7	7	7
	WOZ	**-149**	**-110**	**-82**	**-159**	**-296**
21	WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven	-149	-110	-82	-159	-296
	Stelposten	**-36**	**-1059**	**-654**	**-46**	**-129**
3	Vrijval BCF	0	-12	-12	-12	-12
4	Storting BCF financieringssytematiek	0	0	0	0	-82
15	NTO Jeugdzorg	0	-1.011	-606	2	1
19	Maatschappelijke begeleiding statushouders	-36	-36	-36	-36	-36
	Bruto effect na meicirculaire,	**-415**	**1.497**	**1.556**	**1.044**	**2.168**
	Stand na meicirculaire 2023	**39.403**	**42.282**	**42.803**	**39.722**	**39.268**

Uitkeringsfactor

Ad 1. Accresontwikkeling meicirculaire 2023

In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2023 en verder. De geactualiseerde accresraming is gebaseerd op de Voorjaarsnota van het Rijk. Daarnaast is de definitieve afrekening van de accrestranche 2022 verwerkt, dit zorgt voor een structureel voordeel. In de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk is besloten om vanaf 2027 het gemeentefonds te indexeren op basis van het bruto binnenlands product (bbp). Dit is in deze circulaire nog niet verwerkt.

Ad 2. Nominale ontwikkeling meicirculaire 2023

Het voordeel wordt veroorzaakt door het verleggen van het basisjaar van prijspeil 2023 naar prijspeil 2024. In eerdere circulaires werden de inkomsten uit het gemeentefonds in de jaren 2024 en verder tegen het prijspeil van 2023 geraamd. Vanaf deze circulaire wordt uitkeringsjaar 2024 en de jaren daarna uitgedrukt in het prijspeil 2024. Dit levert een voordeel op vanaf 2024.

Ad 3. Afrekening BTW-compensatiefonds (BCF)

In de septembercirculaire 2022 is een voorschot ontvangen op de afrekening van het BCF. Nu blijkt bij de definitieve afrekening in de meicirculaire dat de ruimte onder het plafond is afgenomen. Dit tekort wordt onttrokken aan het gemeentefonds en zorgt voor een klein nadeel. Nu de definitieve afrekening bekend is mogen gemeenten deze vanaf 2024 structureel gaan ramen. Vanwege voorzichtigheid is door het college gekozen om de onderuitputting structureel voor 50% mee te nemen.

Ad 4. Financieringssystematiek

In de septembercirculaire 2022 heeft het kabinet eenmalig € 1 miljard voor gemeenten beschikbaar gesteld voor 2026, dit is vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek. In de meicirculaire is bekend gemaakt dat dit bedrag vanaf 2027 structureel beschikbaar komt. Voor Voorschoten betekent dit een voordeel van € 1.076.000. Een deel hiervan, € 82.000 zal naar verwachting in de septembercirculaire 2023 afgestort worden in het BCF.

Ontwikkeling uitkeringsbasis

Ad 5. Hoeveelheidsverschillen + Ad 6. Ontwikkeling uitkeringsbasis
De berekening van de algemene uitkering bestaat uit een vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende gewicht per maatstaf (aantal x hoeveelheid). De som van deze producten wordt de uitkeringsbasis genoemd. Aanpassingen op het aantal of het gewicht zorgen voor een verschil ten opzichte van eerdere ramingen. Dit worden ook wel de hoeveelheidsverschillen genoemd. In deze circulaire zitten zowel aanpassingen op de aantallen als de gewichten.

De afwijking door mutaties in het aantal eenheden per maatstaf worden hoofdzakelijk veroorzaakt door een aanpassing van de maatstaf 7c-4: Huishoudens met laag inkomen boven drempel. In deze circulaire heeft het rijk de definitie van de maatstaf aangepast. Door de aanpassing van de definitie valt de waarde van de maatstaf aanzienlijk lager uit dan de door het CBS vastgestelde waarde van 2022. Het aantal huishoudens met laag inkomen daalt hierdoor met meer dan 300 ten opzichte van vorig jaar. Als gevolg hiervan ontvangt de gemeente vanaf

2023 ca. structureel minder aan inkomsten. Dit bedraagt ca: -300 * € 3.792 (gewicht maatstaf)= € 1,1 mln. per jaar. Uitgedrukt in een bedrag per inwoner, gaat de gemeente er ruim € 44 euro per inwoner per jaar op achteruit.

Bij andere maatstaven zijn de definities gelijk gebleven, maar pakken de aantallen hoger uit. Dit levert op die maatstaven een voordeel op.

Taakmutaties

Ad 7. GDI voorzieningen

Vanuit het oogpunt dat een centrale financiering door het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) bijdraagt aan de gewenste bredere deelname en een hoger gebruik van de generieke digitale infrastructuur (GDI) wordt in 2023 het geld binnen het gemeentefonds voor de GDI overgeheveld naar de begroting van het ministerie van BZK. Dit betekent voor Voorschoten een nadeel van ca. € 11.000.

Ad 8. Flankerend beleid energiearmoede

Voor de jaren 2022 t/m 2024 stelt het kabinet incidenteel € 200 miljoen beschikbaar om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen, als gevolg van de hoge inflatie, te voorkomen. Van deze € 200 miljoen wordt in 2023 € 50 miljoen ontvangen door gemeenten, voor Voorschoten betekent dit een voordeel van ca. € 37.000.

Ad 9. Dienstverlening aanpak armoede en schulden

In 2023 wordt aan gemeenten € 40 miljoen beschikbaar gesteld als investering in betere dienstverlening op het gebied van armoede en schulden. Dit betekent voor Voorschoten een voordeel van ca. € 30.000.

Ad 10. Loon- en prijsbijstelling 2023

Per 2023 is een gedeelte van zowel de integratie-uitkering (IU) Participatie als een gedeelte van de integratie-uitkering Voogdij 18+ naar de algemene uitkering overgeheveld. Deze budgetten tellen nog niet mee in de grondslag van het accres. Hierdoor worden voor deze integratie-uitkeringen nog één keer loon- en prijsbijstellingen toegekend. Ook wordt loon- en prijsbijstelling toegekend voor de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) jeugdhulp. Voor Voorschoten betekent dit een voordeel van ca. € 49.000 in 2023, € 119.000 in 2024 en € 91.000 in 2025.

Ad 11. Compensatieregeling voogdij 18+

Zoals vermeld in de decembercirculaire 2022 vindt in deze circulaire de verrekening plaats van de bedragen voor de compensatieregeling voogdij 18+ met de algemene uitkering. Daartoe wordt nu € 29,5 miljoen overgeboekt van de algemene uitkering naar de integratie-uitkering. Voor Voorschoten resulteert dit in een nadeel van € 26.000.

Ad 12. Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)
Het kabinet stelt structureel extra middelen (€ 110 miljoen) beschikbaar aan gemeenten samenhangend met het Integraal Zorgakkoord, ter compensatie voor gestegen kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief Wmo. Voor Voorschoten betekent dit een voordeel van ca. € 104.000 in 2025, € 102.000 in 2026 en € 102.000 in 2026.

Ad 13. Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO + Ad 14. Herinvoering eigen bijdrage WMO.
Het abonnementstarief in de Wmo 2015 wordt afgeschaft en in plaats daarvan wordt de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo 2015 heringevoerd. Daarbij is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de vormgeving zoals die voorheen was met oog voor inkomenseffecten en het beroep dat wordt gedaan op de Wmo. Anders dan beoogd in het Coalitieakkoord verdwijnt het abonnementstarief niet alleen voor de huishoudelijke hulp, maar voor alle Wmo-voorzieningen waarop het abonnementstarief nu van toepassing is. Voor Voorschoten betekent dit in totaal een voordeel van ca. € 96.000 in 2025, een nadeel van € 125.000 in 2026 en een nadeel van € 126.000 in 2027.

Ad 15. Jeugdzorg
Gemeenten en Rijk hebben een principeakkoord bereikt over het financiële kader voor de Hervormingsagenda Jeugd. Aangezien dit een principeakkoord betreft zijn de middelen zoals hier gepresenteerd onder voorbehoud dat het principeakkoord omgezet wordt in een definitief akkoord. In 2024 wordt € 1,36 miljard toegevoegd aan de algemene uitkering en in 2025 is dit € 859 miljoen. De middelen zijn gebaseerd op het advies van de Commissie van Wijzen, gecorrigeerd voor de besparing die aanvullend is opgenomen in het coalitieakkoord. In aanvulling hierop wordt het ingroeipad van de besparingsopgave verzacht met € 285 miljoen (€ 89 miljoen in 2024 en € 196 miljoen in 2025). Ook laat het kabinet de extra besparing van € 100 miljoen in 2024 vervallen. Met het ontvangen van de (voorlopige) middelen voor jeugdzorg kunnen de hiervoor opgenomen stelposten in 2024 en 2025 vervallen. Voor 2024 gaat het voor Voorschoten om een bedrag van € 1.132.000, voor 2025 gaat het om € 691.000.

Ad 16. Overige taakmutaties
Dit betreft alle overige taakmutaties met een effect van minder dan € 10.000.

Integratie-uitkeringen (IU's)/ decentralisatie-uitkeringen (DU's) en suppletie-uitkeringen (SU's).

Ad 17. Leerlingenvervoer Oekraïne
Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid over het leerlingenvervoer voor Oekraïense leerlingen. Deze DU is een tegemoetkoming voor de gemaakte kosten in de periode van januari 2023 tot en met 31 juli 2023. Voor Voorschoten leidt dit tot een voordeel van € 31.000.

Ad 18. Taal voor ontheemden Oekraïne
Dit betreft extra middelen met als doel om het gemeentelijk aanbod van taalonderwijs aan volwassen ontheemden uit Oekraïne te stimuleren. Voor Voorschoten resulteert dit in een voordeel van € 16.000.

Ad 19. Maatschappelijke begeleiding
Dit betreft de middelen die gemeenten ontvangen voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Per persoon wordt € 2.370 ontvangen. De middelen worden ontvangen voor jaar t-1, de middelen in deze circulaire hebben dus betrekking op 2022. Voorschoten heeft € 14.220 ontvangen, dit komt overeen met zes personen. De stelpost die hiervoor wordt aangehouden is bijgesteld op basis van deze ontvangst en staat nu meerjarig op € 14.220.

Ad 20. Overige Integratie-Uitkeringen (IU's) en Decentralisatie Uitkeringen (DU's)
Dit betreft alle overige IU's, DU''s en SU's met een effect van minder dan € 10.000.

WOZ

Ad 21. WOZ-waarden mutaties en WOZ-waardering
In de meicirculaire wordt de jaarlijkse aanpassing van de rekentarieven van de verdeelmaatstaf ozb doorgevoerd. Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden, eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet-woningen. Het rekentarief is in deze circulaire naar boven bijgesteld, dit leidt tot een nadeel voor Voorschoten. Hoe hoger de WOZ-waarde, hoe harder een gemeente gekort wordt op de algemene uitkering via de WOZ.

Stelposten

Ad 3. Vrijval BCF
Voor de toelichting op het BCF en de stelpost wordt u verwezen naar ad 3.

Ad 4. Storting BCF financieringssystematiek

Voor de toelichting op de storting BCF financieringssystematiek wordt u verwezen naar ad 4.

Ad 15. NTO jeugdzorg

Voor de toelichting op de NTO jeugdzorg wordt u verwezen naar ad 15.

Ad 19. Maatschappelijke begeleiding statushouders

Voor de toelichting op de maatschappelijke begeleiding statushouders wordt u verwezen naar ad 19.

Mutaties met gevolgen voor de uitgaven

Het in de eerste tabel berekende bruto effect voortkomend uit de meicirculaire 2023 dient gecorrigeerd te worden voor verschillende posten. In de Kadernota 2024 zijn al extra inkomsten meegenomen voor het verleggen van het basisjaar, de loon- en prijsontwikkeling, de bijstelling van de jeugdgelden en de nieuwe financieringssystematiek. Verder zullen tegenover een vijftal taakmutaties (Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag, verdeling structurele middelen Wet goed Verhuurderschap, dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden, terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp en de herinvoering bijdrage WMO) en een drietal IU's/DU's (Leerlingenvervoer Oekraïne, taal voor ontheemden uit Oekraïne en wet goed verhuurderschap) gelijke lasten en/of baten geraamd worden. Dit leidt tot het volgende netto effect van de meicirculaire:

* € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2023	2024	2025	2026	2027
Bruto effect na meicirculaire	**-415**	**1.497**	**1.556**	**1.044**	**2.168**
Al opgenomen in kadernota:	**-**	**-2.097**	**-2.183**	**-2.026**	**-3.038**
Verleggen basisjaar	-	-1.369	-1.369	-1.369	-1.369
Loon- en prijsontwikkeling (LPO)	-	-657	-657	-657	-657
Bijstelling jeugdgelden	-	-71	-157	-	-
Nieuwe financieringssystematiek	-	-	-	-	-1.012
Mutaties met gevolgen voor uitgaven gesplitst in:	**-94**	**-10**	**-106**	**116**	**116**
Taakmutaties	-39	-10	-106	116	116
IU/DU/SU	-55	-	-	-	-
Netto effect na meicirculaire	**-509**	**-609**	**-733**	**-866**	**-754**

Meerjarenperspectief

Verwerking van het netto resultaat in de najaarsnota 2023 en de begroting 2024 resulteert in het volgende meerjarenperspectief:

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2023	2024	2025	2026	2027
Acuteel begrotingssaldo na Voorjaars- en Kadernota	-351	313	637	-781	-1.668
Saldo incidentele lasten en baten	0	-1.000	-1.500	0	0
Reëel structureel saldo na Voorjaars- en Kadernota	**-351**	**1.313**	**2.137**	**-781**	**-1.668**
Netto effect na meicirculaire 2023	**-509**	**-609**	**-733**	**-866**	**-754**
Reëel structureel saldo na meicirculaire	**-860**	**704**	**1.404**	**-1.647**	**-2.422**

Hierbij moet wel de kanttekening gemaakt worden dat mutatie in de maatstaf lage inkomens huishoudens leidt tot een onverklaarbaar groot verschil. De wijziging van deze maatstaf zorgt voor een nadeel van ruim € 40 per inwoner. Wij zijn van mening dat de definitiewijziging van deze maatstaf een correctie is op het vorig jaar vastgestelde gewijzigde verdeelmodel. Het verdeelmodel waarbij bij de invoering was afgesproken dat het herverdeeleffect voor een individuele gemeente in 2023, 2024 en 2025 e.v. was gemaximeerd op resp. € 7,50, € 22,50 en € 37,50 (ingroeipad).

De aanpassing van de definitie van de maatstaf leidt tot een verkapt substantieel herverdeeleffect. De gemeente Voorschoten komt hierdoor ruim boven het vastgestelde maximale nadeel volgens bovengenoemd ingroeipad.

De gemeente is om die reden niet akkoord met deze wijziging en zal bezwaar maken bij het ministerie en de VNG.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A.R. de Graaf,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerdink,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.